

Українська культура

8 клас

05-17-2025

Домашнє завдання

На уроці 05.17.2025 ми працювали над темою «Українська писанка».

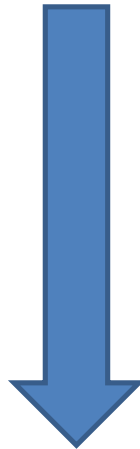
На домашнє завдання прошу уважно читати **лекцію 16 в підручнику** та подивитися презентацію в додатку.

Попередні письмові завдання з червоної папки, які треба було виконати

- 12.1, 12.12
- Іспит (по темах 11, 12, 13)
- 11.1, 11.2
- 10.1
- 9.1. та 9.2.
- 8.1 дві сторінки (про Різдво та св.Андрія),
- 7.1, 7.2,
- 6.1
- 5.1 і 5.2

УВАГА: субота 24 травня вихідний, а 31 травня останній день навчання.

З повагою,
класний керівник 8го класу та вчителька Культури 8 кл.,
Оксана Заваденко.

Українська Писанка

Ukrainian Pysanka

Техніка писання писанки
українською мовою
<https://youtu.be/63AJkFxJQG4>

Магія писанки (українською
мовою)
<https://youtu.be/B1zK4U0CJO0>

English titles
<https://youtu.be/L1xxHKOaZIo>

English instructions
<https://youtu.be/KI3wkgYWbFc>

English story
<https://youtu.be/dffnbXAlVrQ>

Шпилькова Техніка (лемківська)
<https://youtu.be/Khlxjemzb4g>

Що це таке писанка?

- ❖ Це розпис на яйці, котрий наш народ знає з давніх давен.
- ❖ Орнаменти (символи), які вказують на стародавні вірування.
- ❖ Писанка - це свого роду листівка, побажання на яйці, які мають символічні та чародійні властивості (characteristics and powers).

- ❖ Писанка поширена ще із прадавніх, дохристиянських часів.
- ❖ За допомогою писанки, людина привертала собі добрі сили природи і охоронялася від злого та нещастя.
- ❖ Писанка це талісман (a powerful charm or talisman) яким можна лікувати недуги, віщувати майбутнє, прокладати шлях до добра і багатства.

- ❖ Ми не малюємо писанку, а ми її пишемо як побажання, тому що символи мають чародійні властивості (we write charms and good spells).
- ❖ Тобто, ми пишемо на писанці “чари”, щоб ширити: здоров’я, щастя, добро, любов.
- ❖ Щоб побажати господарям доброго врожаю.
- ❖ Щоб оберігати від злого.

Наприклад:

- ❖ В давнину писанку клали в домовину або гріб, на знак віри в загробне життя, та щоб допомогти душі небіжчика оминутися злі духи та небезпеку.
- ❖ Писанку ставили в стріху хати, щоб оборонятися від вітрів, громів і блискавок.
- ❖ Закопували в землю на полі, щоб був добрий урожай.
- ❖ Клали у вулики, щоб бджоли давали багато меду.

❖ Саме яйце вважалося символом:

- життя, народження,
- воскресіння,
- сонця, джерела енергії у природі,
- нескінченності
- провісник весни, пов'язане із птахами.

❖ Яйце можна поділити в різні способи, і кожен поділ має своє спеціальне значення.

Поділ писанки

Поділ на два передавав уявлення про два світи.

Поділ на три означав три небесні сфери.

При поділі на чотири утворюється хрест, що означає чотири сторони світу.

Класичний поділ півсфер на чотири частини, кожна з яких поділена на три, передає уявлення про чотири пори року з трьома місяцями.

Техніка писання писанок:

- ❖ Найбільш поширена техніка це гаряча воскова техніка (батік - batik).
- ❖ Писальцем (або кісткою) набирається розтоплений віск (bees wax) і воском пишеться рисунки та символи.
- ❖ Яйце кладуть до фарб, від найсвітлішої до найтемнішої і по черзі покривають воском ті місця, які мають залишитися даним кольором.
- ❖ На кінець, поверхня писанки нагрівається, знімається віск, і писанка показується у своєму кінцевому вигляді.

Писальце (писачок, кістка)

- ❖ Розписують яйця писачком — невеличка дерев'яна паличка, у якій закріплюють металевий наконечник чи трубочку, згорнуту з фольги. Потім цей наконечник закріплюють дротом.

Існують такі головні види розписаних яєць:

1. Крашанки (галунки)
2. Дряпанки (шкробанки)
3. Крапанки
4. Травленки
5. Писанки
6. Мальованки

Крашанки або галунки:

Найпростішою є технологія виготовлення крашанки. Для виготовлення крашанок (галунок) у відварі з лушпиння цибулі варять яйце, яке після цього набуває жовто-коричневого кольору різної інтенсивності. Іноді до них прив'язують листочки рослин, які залишають на шкаралупі світлі відбитки. Найчастіше крашанки фарбують у червоний колір, символ кохання і вічного життя.

Дряпанка

Для цього вибирають яйце темного кольору і зафарбовують темним барвником. Олівцем наносять орнамент. Після цього гострим предметом (голкою, ножом, шилом чи цвяхом) продряпують намальований орнамент.

Крапанки або капанки:

Яйце опускають у світлу фарбу, потім крапають на нього гарячим воском. Коли віск охолоне, яйце кладуть у темнішу фарбу. Коли в кінці віск знімають, на яйці залишаються різної величини і форми кольорові крапочки по темному тлі.

Травленка

- ❖ Для цього вибирають яйце темного кольору, наносять воском візерунок і кладуть в оцет

Травленка

Теж існує так звана **мальованка**

- ❖ Це переважно яйце різьблене із дерева
- ❖ Це яйце розмальоване пензлем, з малюнками на різні теми.

Писанка :

- ❖ підготовляємо писати писанку з відповідними ритуалами.
- ❖ спершу, промовляємо молитву.
- ❖ по друге, треба бути в спокійному, не гнівному (not angry) настрої.
- ❖ по третє, не можна мати злі або грішні думки, тому що на писанці не можна написати щось злого, або заклясти комусь недобре (curse someone).

- ❖ Спочатку малюють лінії, які розділяють яйце на площині. Їх можна наносити простим олівцем. Яйце підтримується трьома пальцями лівої руки, а три пальці правої руки тримають писальце.
- ❖ Писальцем набирають гарячого воску, прикладають його вузьким отвором перпендикулярно до яйця і пишуть по лініях, позначених олівцем.
- ❖ Візерунки кожен майстер підбирає сам, при цьому вони несуть символічне значення.
- ❖ Після цього яйце занурюють у фарбу найсвітлішого кольору (часто жовтого)
- ❖ Після того, як писанка зафарбується в цей колір, її дістають, злегка промокають, і покривають воском ті місця, які мають залишитися цього кольору.
- ❖ Так продовжують робити по кольорах від найсвітлішого до найтемнішого.
- ❖ В кінці яйце нагрівають і витирають віск.

Техніка писання писанки
українською мовою
<https://youtu.be/63AJkFxJQG4>

Магія писанки (українською
мовою)
<https://youtu.be/B1zK4U0CJO0>

English titles
<https://youtu.be/L1xxHKOaZIo>

English instructions
<https://youtu.be/KI3wkgYWbFc>

English story
<https://youtu.be/dffnbXAlVrQ>

Шпилькова Техніка (лемківська)
<https://youtu.be/Khlxjemzb4g>

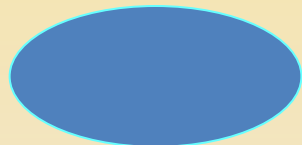
Орнаментация писанок

- ❖ Різні дохристиянські та християнські орнаменти пишуть на писанці.
- ❖ Кожен орнамент має свою назву.
- ❖ Кожен орнамент є символом.
- ❖ Кожен колір на писанці має своє значення та символізує якийсь предмет чи характеристику.

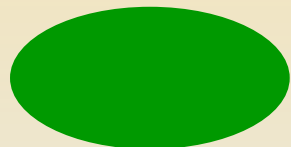
Символіка кольорів писанки :

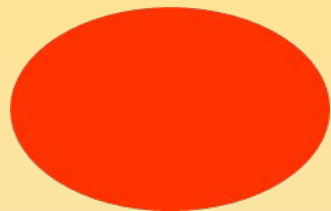
- колір небесних світил (сонце, місяць, зорі), приносить достаток, урожай;

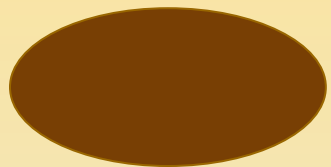
- уособлює воду, здоров'я, силу;

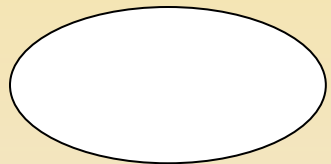
- весна, одужання після хвороби, відродження – символ здоров'я, багатство землі;

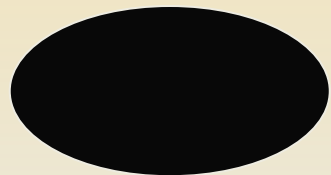
- колір любові, сили, влади,
відваги, радості життя;

- плодюча земля, життєдальна
сила землі;

- небо, повітря, здоров'я, пошана
духів, подяка за охорону від злих
духів (сил), чистота.

- нескінченність життя, матір-
земля

Символіка орнаментів писанки :

- ❖ Як і в інших формах народного мистецтва, символи які написані на писанці мають велику чародійну силу, як і на охорону від зла, так і на забезпечення добра і злагоди.
- ❖ Символи поділяємо на геометричні, рослинні та тваринні.

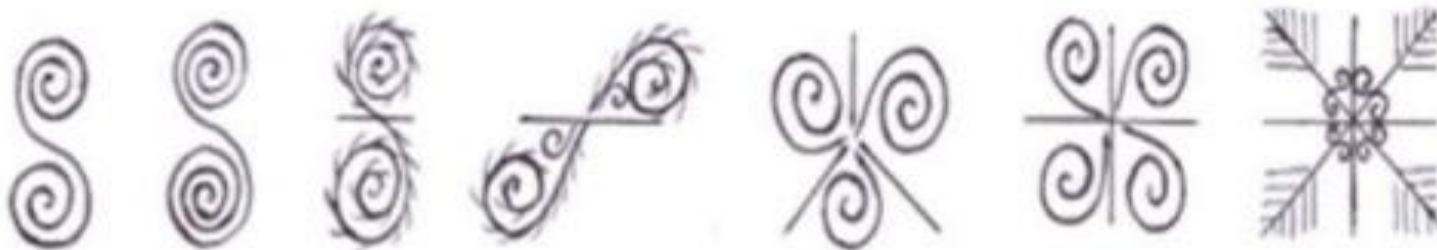
Геометричні:

❖ Спіраля, кривулька

- вічність
- безкінечний рух сонця
- коло життя (circle of life)
- космос / всесвіт / галактика
- пастка для злих сил (trap for evil)

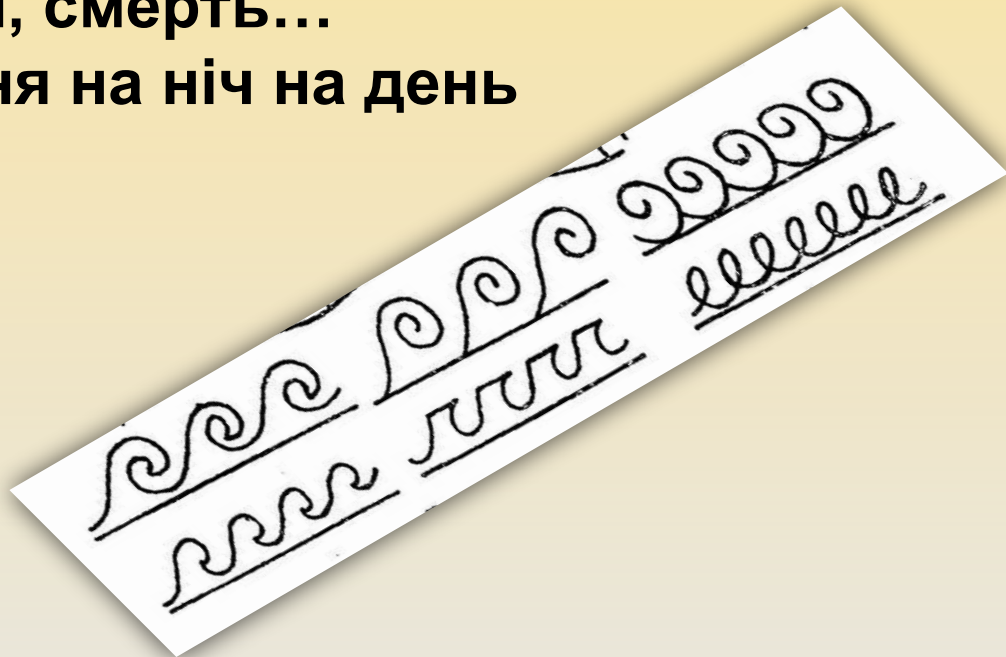
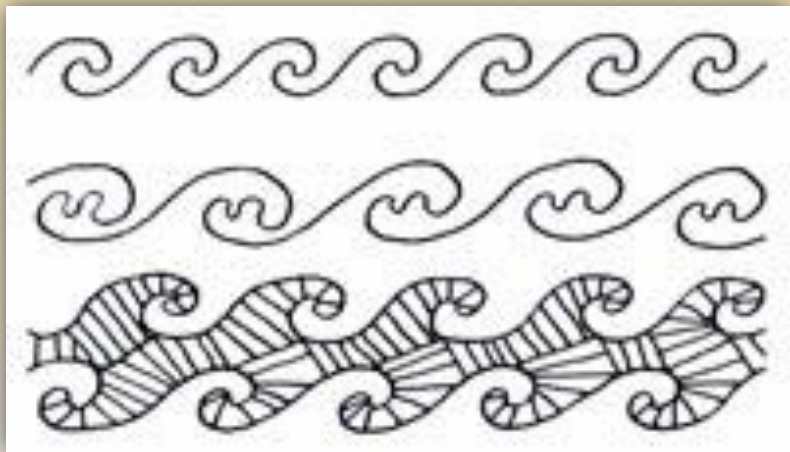

БЕЗКОНЕЧНИК – символ багатого вражаю, означає нитку життя.

❖ Безконечник, меандер

- вічність
- безкінечний рух сонця на небі (sky)
- кругообіг життя (circle of life) народження, життя, смерть, народження, життя, смерть...
- безконечна зміна дня на ніч на день

❖ Лінія, хвиляста лінія (подібна до безконечника)

- вічність
- земля
- вода

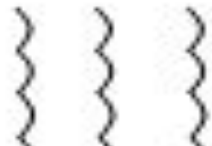
пряма горизонтально лінія – земля

горизонтальна хвиляста – вода

вертикальна хвиляста – дощ

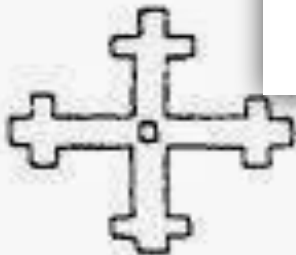

❖ Хрест

- знак охорони перед злими силами
- 4 пори року
- чотири кути світу
- християнська символіка
- сонце

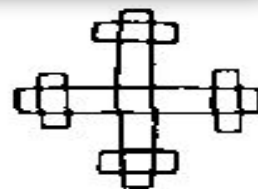
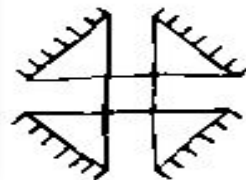
хрест — символ очищення

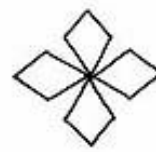
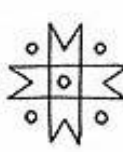
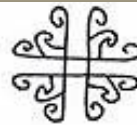
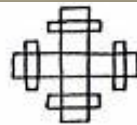
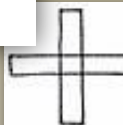
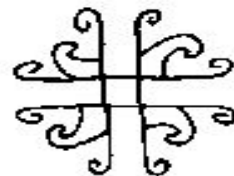
Сонце

Сонце

Хрестоподібна символіка

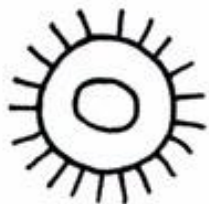
Коло

к охорони перед недобрими силами

це

конечник

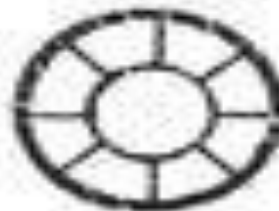
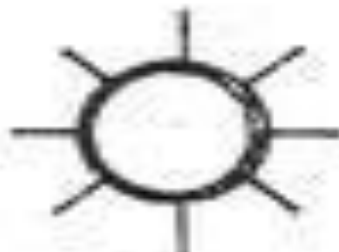
мішій сил

9.2

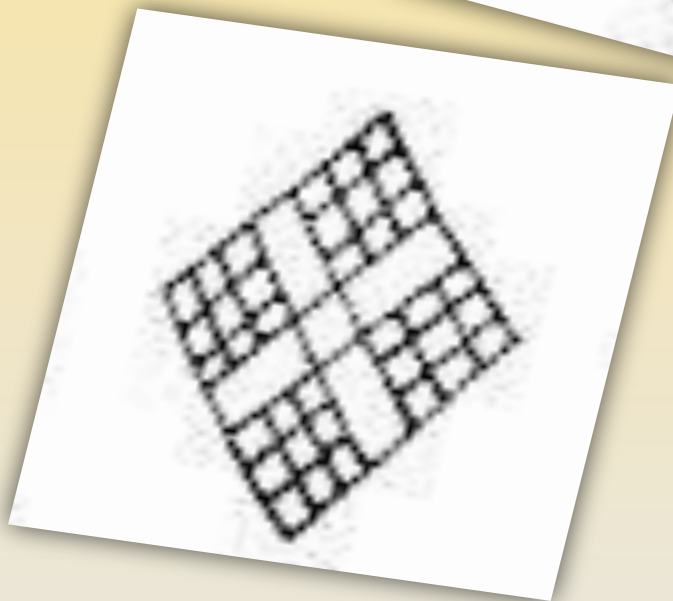
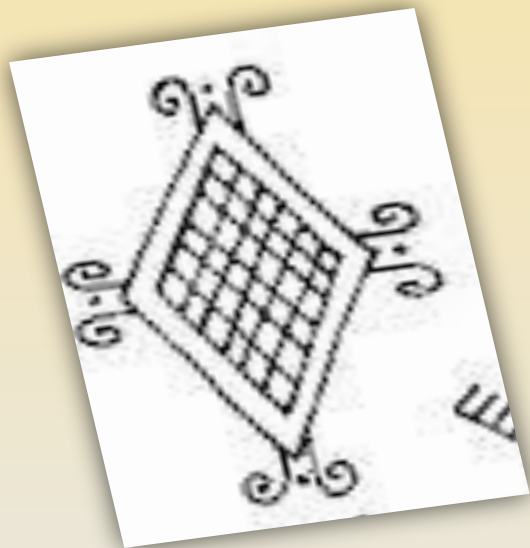
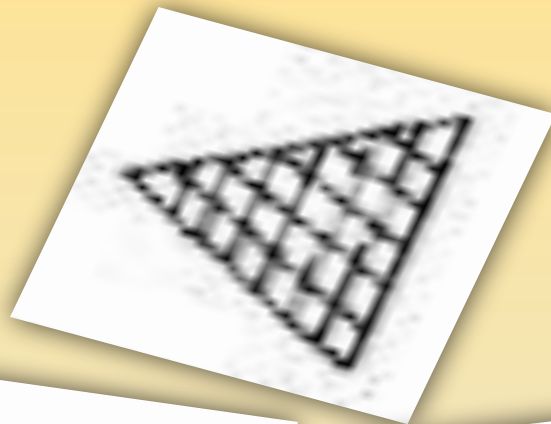
Сонечко

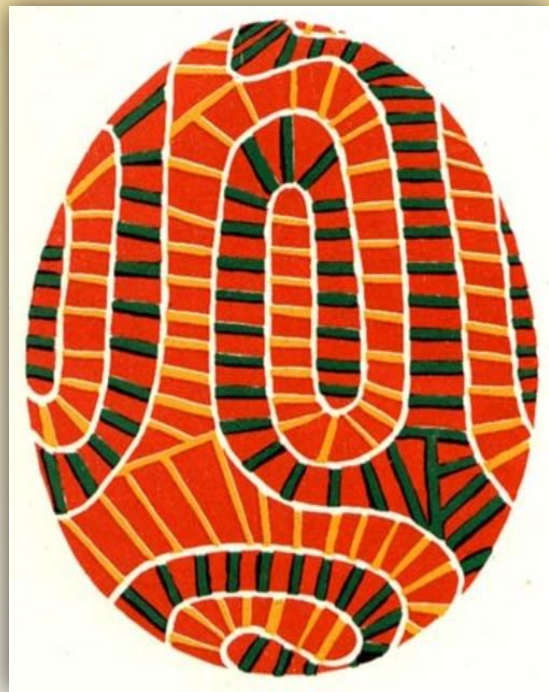
Ситко, решітко (sieve)

- праця
- знання
- земля

❖ Драбинка

- дорога життя
- бажання піднятися до неба

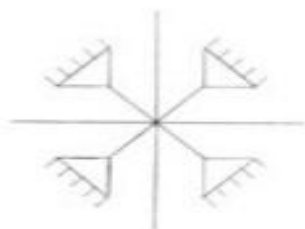
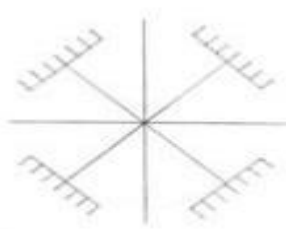
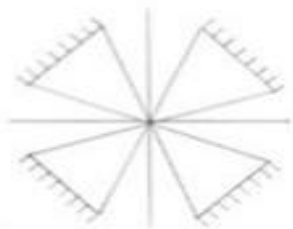
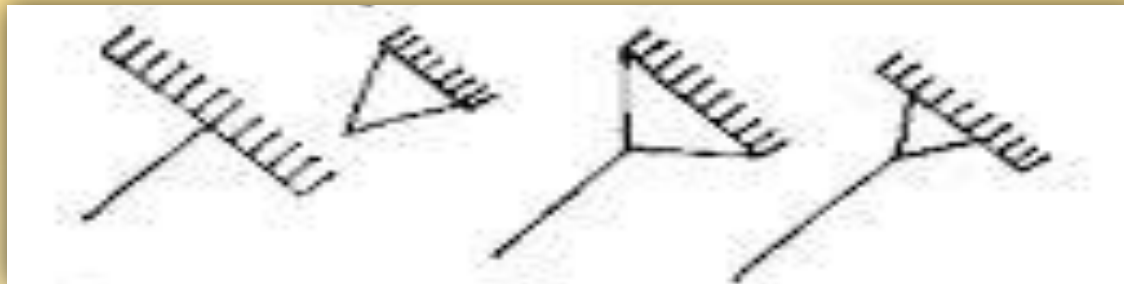
Драбинка
пряма

Драбинка
скошена

❖ Гребінь та граблі

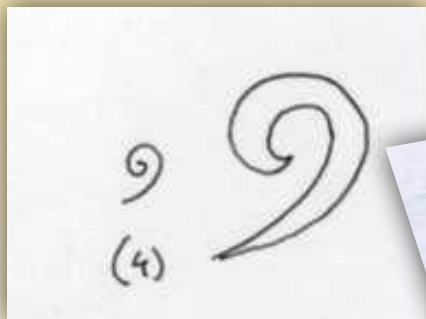
- знак порядку
- хліборобство
- небесна та земна вода
- родючість (fertility)
- добрі жнива / урожай (good harvest)

Грабельки — символ небесної та земної води, родючості

❖ Кучері

- знак охорони
- заокруглені до середини
- схоплюють лихо (capture evil)

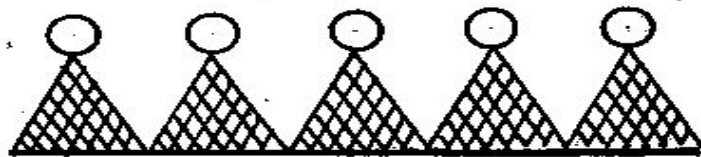
❖ Крапочки

- зорі
- дощ
- зерно
- Божі сльози

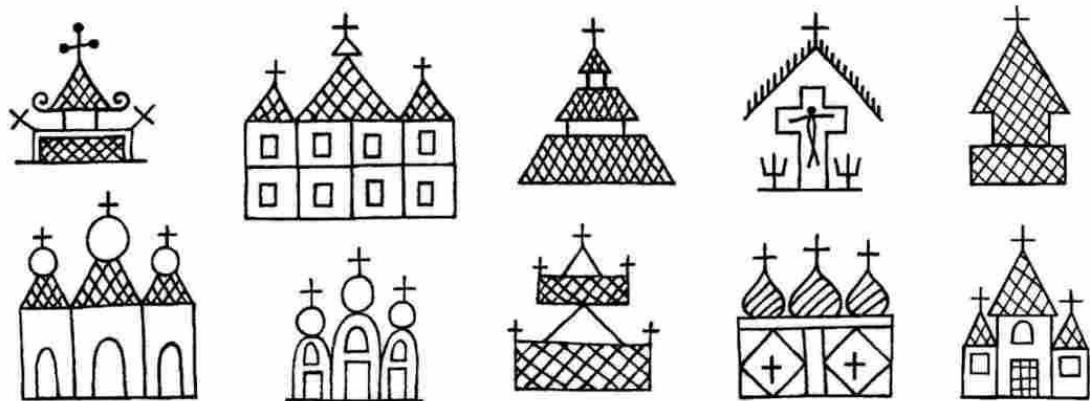

❖ Церкви

- християнські
- вічність

Бані

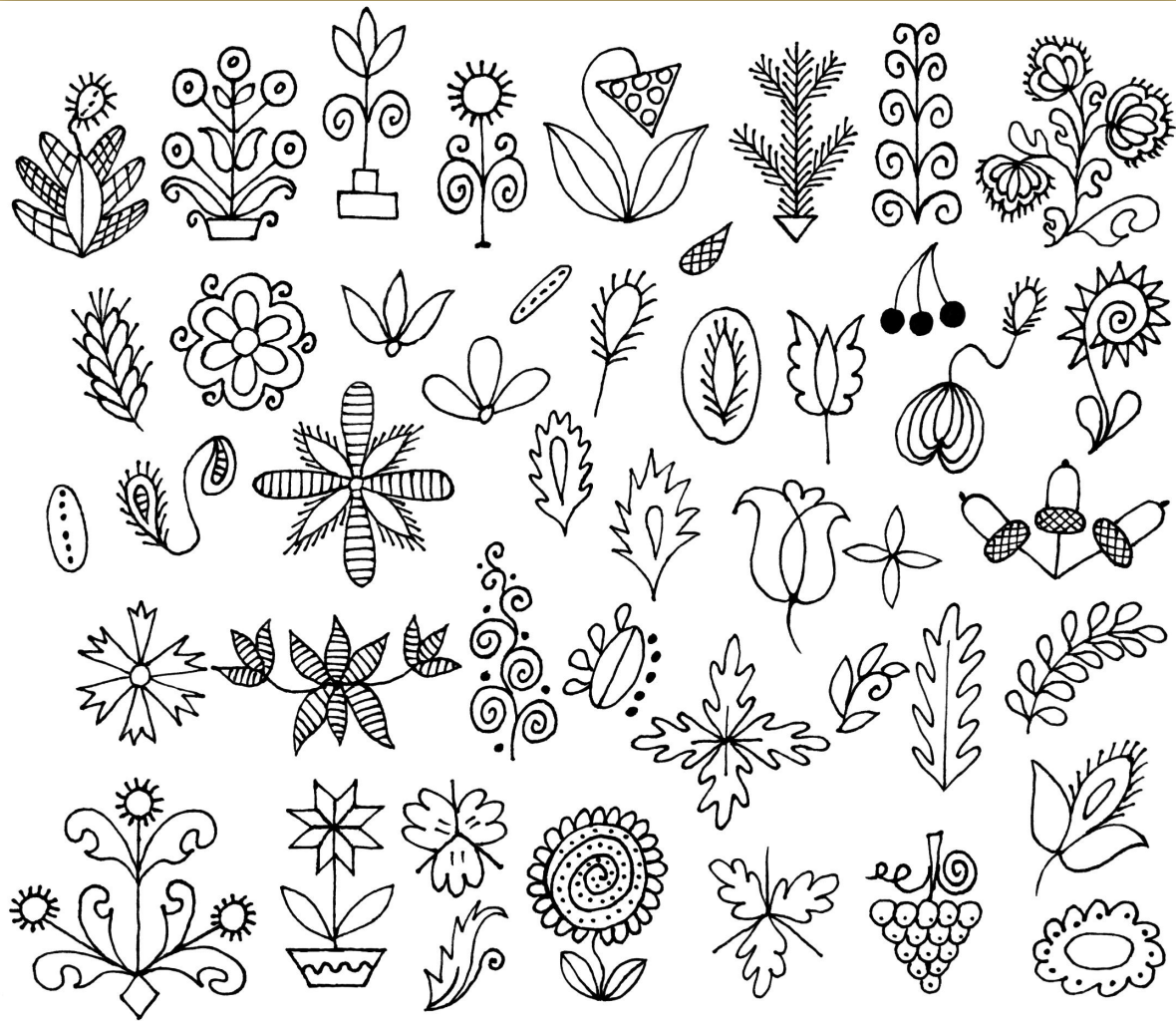

церква-вічність

церква

Рослинні орнаменти

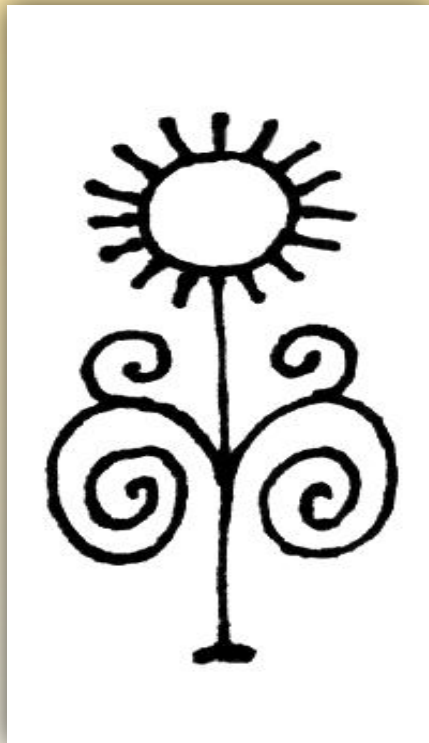
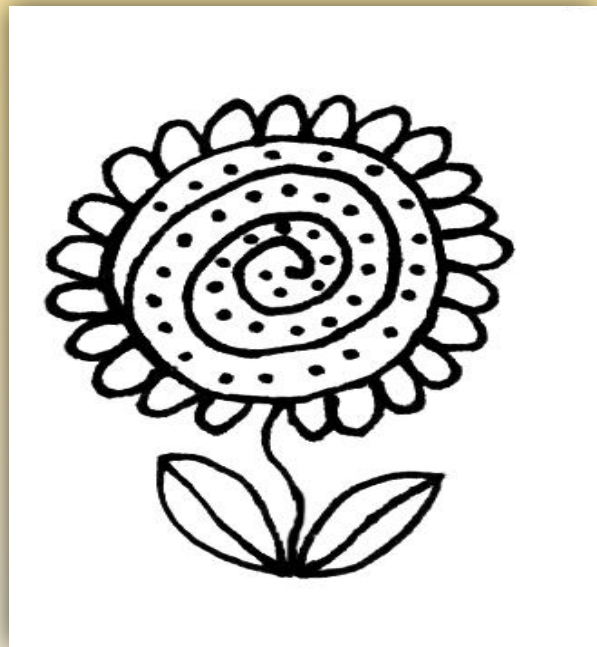
◆ Квіти

рожа / троянда

- квітка сонця і зірок
- краса

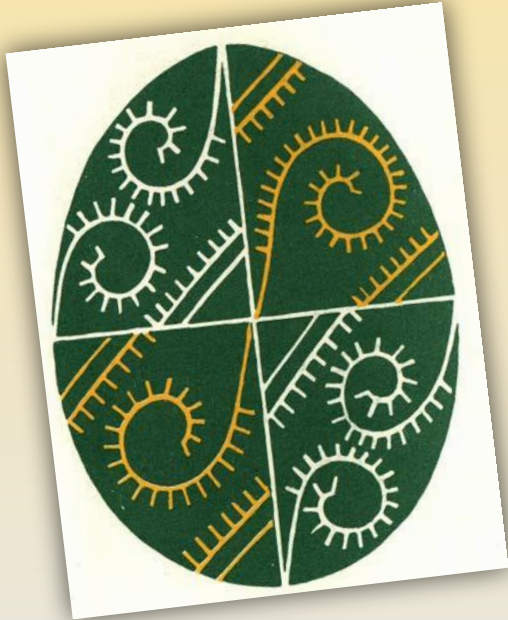

◆ Соняшник:
– теплота сонця

❖ Барвінок (periwinkle):

- подружня радість
- оберіг від злої сили
- знак вічного життя, здоров'я

❖ Фрукти, овочі (городина), колоски.

- надія (hope) на врожай (harvest)
- достаток (plenty)
- добре життя

◆ **дерева**

- ◆ **Сосна (pine), смерека (spruce), ялиця (fir):**
здоров'я
сила
вічна молодість

сосна

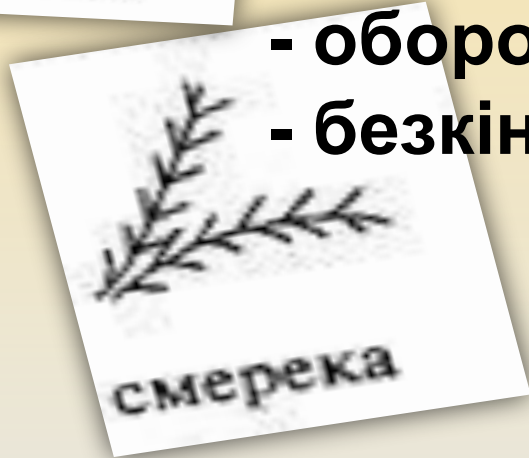
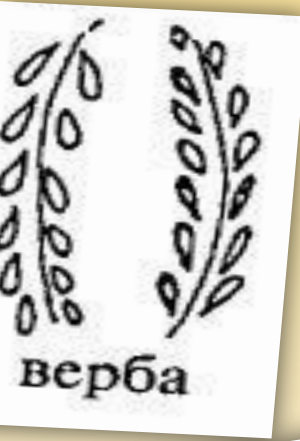

- ❖ **Дуб (oak):**
- чоловіча сила
 - краса
 - Перун
 - життя

❖ **Тополя (poplar), верба (willow), калина (viburnum), липа (linden):**

- жінка
- краса
- жіноча енергія
- лікування проти хвороб (healing)
- оборона проти злого
- безкінечне життя

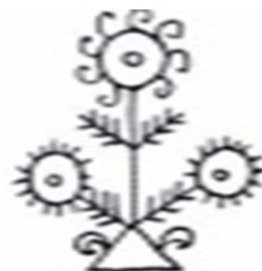
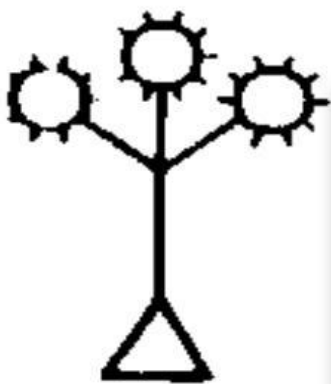

◆ Дерево життя

◆ Дерево життя (the tree of life) / райське дерево:

- ПОЧАТОК НОВОГО ЖИТТЯ
- СИМВОЛ СІМ'Ї

ри гілках – жінка, чоловік, дитина

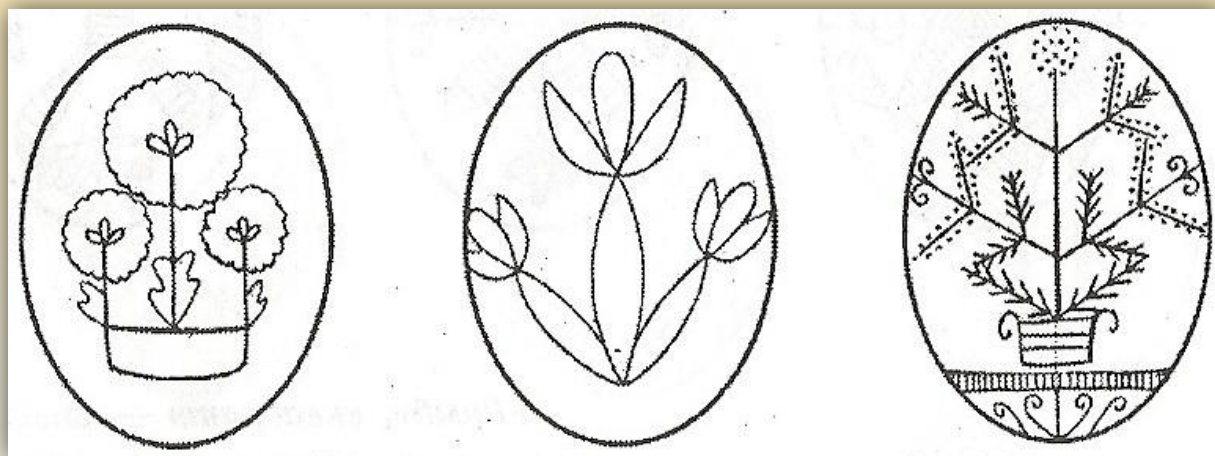

Дерево життя

Дерево життя — символ невичерпної життєвої сили, гармонії, безсмертя

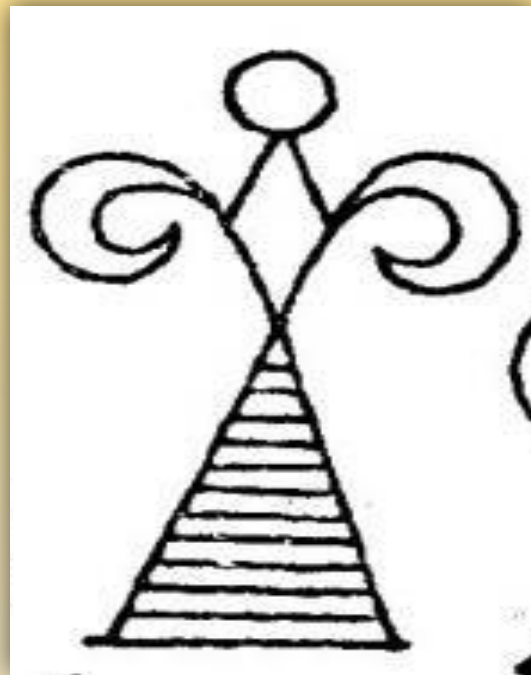
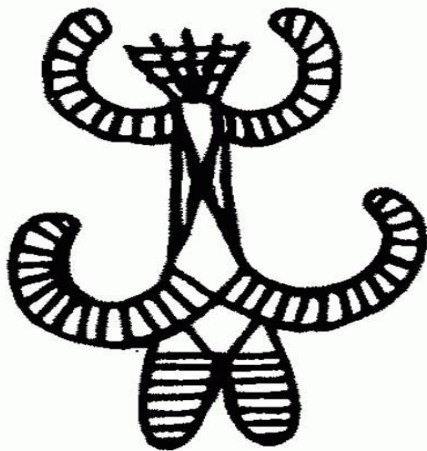
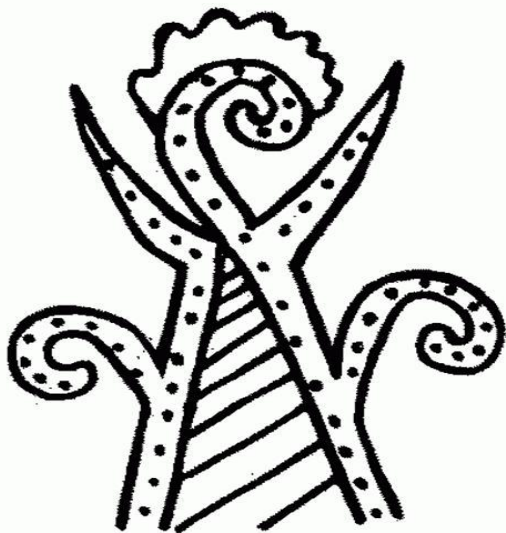

берегиня

Найдивовижнішою властивістю дерева життя є його здатність перетворюватися у Жінку-берегиню з піднятими до неба руками.

- символ родючості.**
- матір земля**
- матір природа**
- один із найдавніших символів**
- безперервне відновлення природи**
- охорона від злого**

Символ Берегиня

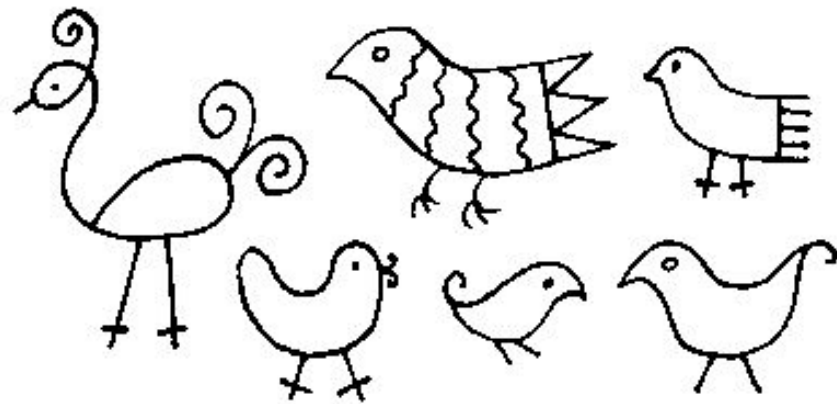

Берегиня — охоронниця домашнього вогнища, повелителька людських долі

Тваринні орнаменти:

птахи

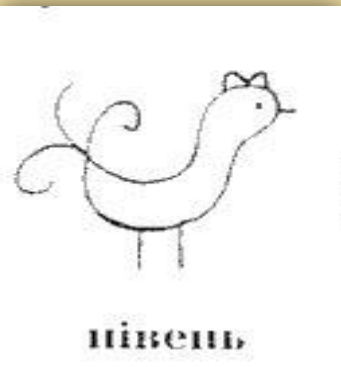
Тваринна символіка

- ❖ Птахи, це вісники (messengers of heaven and spring)
- ❖ допомагають у здійсненні бажань (help make wishes come true)
- ❖ відганяють все лихе

Півень:

- це вістун (messenger) нового життя
- вістун радості
- божа птиця, має магічні сили

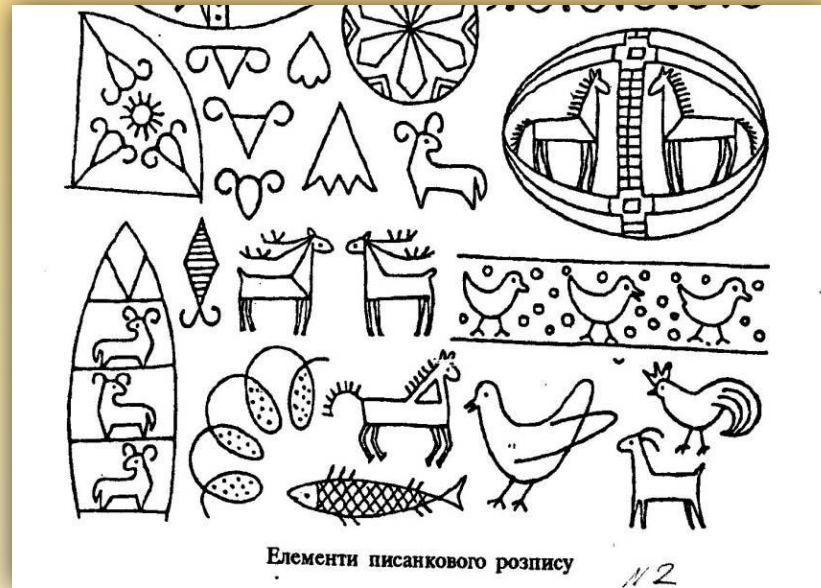
- Голуб (символізує любов; два голуби що сидять на дереві, а навколо місяць і море – це образ початку світу;
- часто знаходиться в руках берегині

- Зозуля (cuckoo) , лелека (stork), чорногуз (crane), соловейко (nightingale), сокіл (falcon), пави (peacocks), лебеді (swans) та інші...

Тваринні орнаменти: звірі

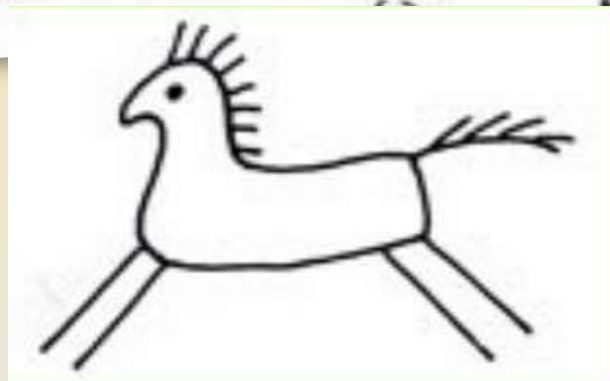
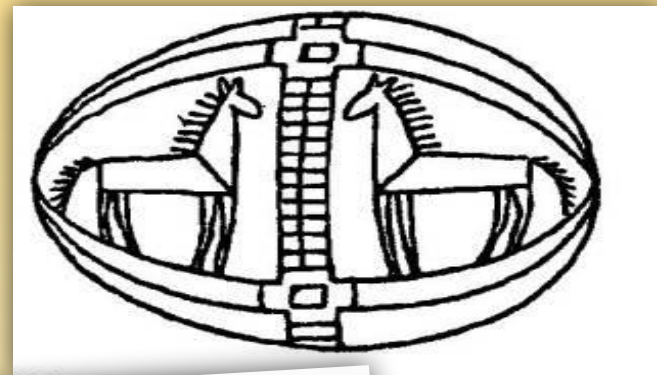
- Символізують багатство
- Силу
- Включають ссавців (mammals), рептилій (reptiles), плазунів (amphibians), павуків (arachnids), комах (insects) та риб (fish).

Коні

- відвага (courage)
- витривалість (endurance)
- сила (strength)

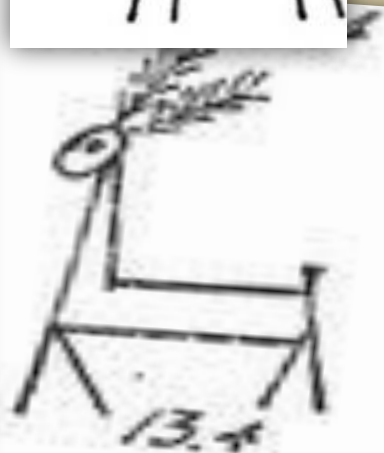
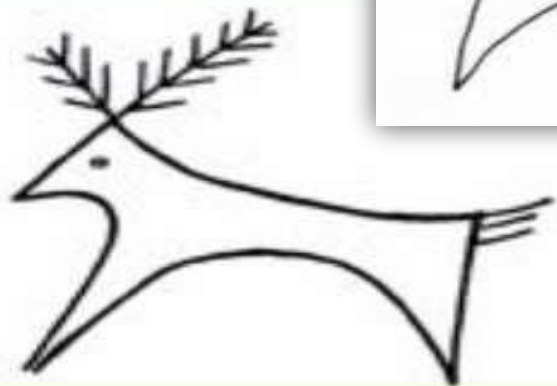
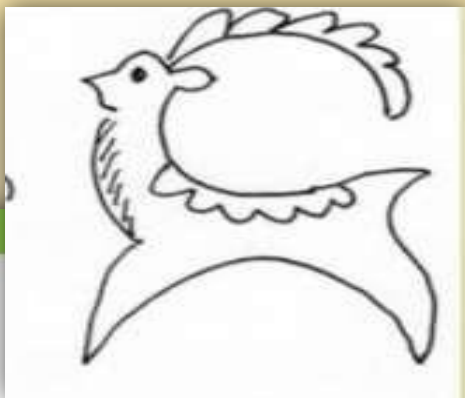

Олені

- Багатство

- Достаток (wealth/affluence)

Барани

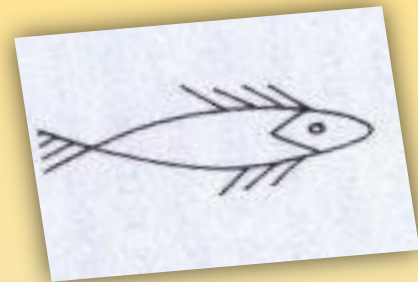
- багатство
- достаток (wealth/affluence)

Варіанти системи оформлення глиняних
свищиків-тварин. Опішна.

❖ Риби

- символ християнства
- Помноження щастя
- рух

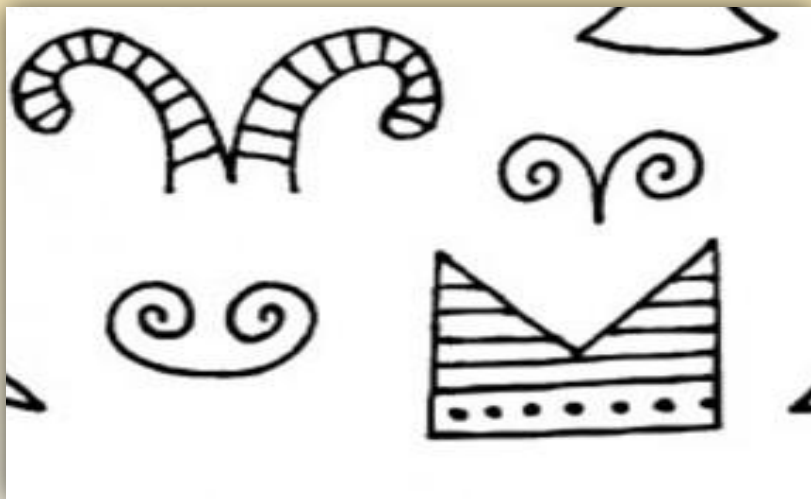
❖ **Бджоли (bees), метелики (butterflies), жуки (beetles), п'явки (leeches)**

- **працьовитість**
- **краса**
- **лікарські**

- ◆ павуки (spiders)
 - вістун щастя і здоров'я

- ◆ Роги
 - сила

Техніка писання писанки
українською мовою
<https://youtu.be/63AJkFxJQG4>

Магія писанки (українською
мовою)
<https://youtu.be/B1zK4U0CJO0>

English titles
<https://youtu.be/L1xxHKOaZIo>

English instructions
<https://youtu.be/KI3wkgYWbFc>

English story
<https://youtu.be/dffnbXAlVrQ>

Шпилькова Техніка (лемківська)
<https://youtu.be/Khlxjemzb4g>

